

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА – БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 17.01.2017			
Орг. јед.	Број	Прилог	Бредност

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовано Комисију:

Комисију је именovalo Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници од 16. новембра 2016. године.

2. Састав Комисије:

Ментор: др Ненад Томовић, доцент, Филолошки факултет – Београд
Ужа научна област: Англистика
Датум избора у звање: 17.5.2011.

др Ивана Трбојевић-Милошевић, доцент, Филолошки факултет – Београд
Ужа научна област: Англистика
Датум избора у звање: 9.6.2015.

др Милица Мирић, доцент, Фармацеутски факултет – Београд
Ужа научна област: Романистика
Датум избора у звање: 26.1.2016.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име, име једног родитеља, презиме	Душица, Лазар, Ђукић
Датум и место рођења	31.5.1983, Земун
Наслов магистарске тезе	-
Датум и место одбране маг. тезе	-
Научна област из које је стечено академско звање магистра наука	-

III БИОГРАФИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Душица Ђукић рођена је 31.5.1983. у Земуну.

Основну школу завршила је у Војки, а гимназију у Старој Пазови. На Филолошки факултет Универзитета у Београду, смер Енглески језик и књижевност, уписује се 2002. године, који завршава четири године касније са просечним успехом 7,52. Недавно по стицању дипломе на овом факултету уписује и дипломске академске студије-мастер, које завршава са просечном оценом 8,67.

Од 2007. године почиње каријеру у Економско-трговинској школи „Вук Караџић“ у Старој Пазови као професор енглеског језика. Три године касније положила је испит за лиценцу за наставнике, васпитаче и стручне сараднике. Докторске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду уписала је 2010. године и успешно положила све испите.

Објављени радови

Ђукић, Д. 2015. Енглески као језик струке у средњим стручним школама у Србији од 1996. до 2013. године. У *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 152 (3/2015), стр. 585-595.

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Енглески као језик струке у средњим стручним школама у контексту језичких образовних политика у Србији у периоду од 1990. до 2012. године

V ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Душице Ђукић садржи 182 нумерисане стране стандардног формата и организована је на следећи начин:

I – Увод (стр. 1-3), без одељака.

II – Опште теоријске основе (стр. 4-33), с одељцима *Настанак и развој језичке политике и планирања*, *Енглески језик као језик струке* и *Интегрисано учење језика* и садржаја.

III – Хипотезе (стр. 34), без одељака.

IV – Циљеви истраживања (стр. 35), без одељака

V – Материјал и методе (стр. 36-71), с одељцима *Истраживање*, *Испитаници*, *Методе и инструменти истраживања* и *Ток истраживања*.

VI – Резултати (стр. 72-125), с одељцима *Резултати теоријског истраживања-анализа наставног плана и програма* и *Резултати емпиријског истраживања*.

VII – Дискусија (стр. 126-146), без одељака.

VIII – Закључак (стр. 147-149), без одељака.

IX – Литература (стр. 150-159).

Осим наведених одељака, у поглављима II, V и VI постоје и пододељци. Нумерисаним странама претходе насловна страна на српском, енглеском и руском језику, подаци о Комисији, изјава захвалности, резиме и кључне речи на српском и енглеском и садржај, а текст садржи и шест прилога, биографију ауторке, као и потписану изјаву о ауторству, изјаву о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјаву о коришћењу.

Дисертација у оквиру главног текста садржи 18 графикана и 5 табела. Списак литературе обухвата 131 библиографску јединицу.

VI ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет овог истраживања био је статус енглеског као језика струке у Србији у средњим стручним школама у периоду од 1990. до 2012. године. Циљеви истраживања су укључивали: анализу наставних планова и програма, утврђивање потреба за знањем енглеског као језика струке интервјуисањем саветника координатора Националне службе за запошљавање (НСЗ) и анкетањем послодаваца, утврђивање мишљења ученика о потребама за знањем енглеског као језика струке (подаци добијени анкетањем) и пилотирање *soft* модела наставног метода интегрисања језика и садржаја (*content and language integrated learning* – CLIL) који би помогао ученицима да усвоје енглески као језик струке.

У уводном делу дисертације изложени су разлози за рад на оваквом истраживању, дат је кратак преглед наставе енглеског као језика струке у Србији, изложени су циљеви истраживања и описано је чиме се аутор бави у целокупној дисертацији.

Након уводног дела представљенесу опште теоријске основе језичкој политици и планирању, енглеском као језику струке и интегрисаном учењу језика и садржаја., а затим су представљене и хипотезе у истраживању, његови циљеви, методологија истраживања и материјали. Ово истраживање се састојало из теоријског дела где су анализирани наставни планови енглеског језика у средњим стручним школама и експерименталног дела у оквиру кога су као испитаници били укључени: саветник координатор НСЗ, двадесет послодаваца са простора општине Стара Пазова и 157 ученика економско-трговинске школе „Вук Караџић“, Стара Пазова. Имајући у виду циљеве и карактер истраживања, примењене су следеће методе и инструменти истраживања: компаративна анализа наставних планова и програма енглеског језика за средње стручне школе од 1990. до 2012. године, интервју отвореног типа, анкете за испитанике (послодавци и ученици), огледни часови током којих је пилотиран *soft* модел наставног метода CLIL, улазни и излазни тестови и обрасци за праћење часа.

Анализа добијених података довела је до следећих резултата. Резултати анализе наставних планова и програма су показали да се ситуација на пољу наставе енглеског као језика струке полако мења. Стручна тематика је повезана са образовним профилима и пажња се усмерава на успостављање корелације са стручним предметима и исходима везаним за квалификацију струке, те развој вештина за праћење литературе. Међутим, енглески као језик струке се у наставним плановима и програмима већине образовних профила и даље налази у оквиру предмета Енглески језик и није му посвећен довољан број часова.

Резултати интервјуа са саветником координатором НСЗ показали су да компаније траже људе који поседују одређени ниво знања страног језика као језика струке. Када су послодавци у питању, резултати анкете су показали да се предност даје људима који поред струке познају и страни језик као језик струке, као и да би ниво знања - Б2 Заједничког европског референтног оквира за језике задовољио потребе за знањем енглеског као језика струке у њиховим предузећима. Резултати анкете за ученике су показали да и ученици сматрају да им је знање језика струке неопходно при запошљавању, посебно због комуникације са странкама. Резултати класичног експеримента примене *soft* модела CLIL у настави енглеског као језика струке у средњој стручној школи су показали да ученици позитивно реагују на примену софтверског модела CLIL у настави у односу на метод који је до сада примењиван у настави (PPP), што је показано резултатима излазног теста. Огледни

часови су показали да је примена *soft* модела CLIL-а допринела повећању мотивације и интересовања ученика за енглески као језик струке.

Имајући у виду све ове податке ауторка закључује да постоји потреба за енглеским као језиком струке на тржишту рада. Међутим, наставни план и програм се не бави енглеским као језиком струке у мери која би задовољила потребе тржишта рада и испунила захтеве послодавца. Примена *soft* модела CLIL-а као наставног метода који повезује струку са енглеским као језиком струке кроз задатке који симулирају радне услове је оправдана како би се омогућило ученицима да извуку максимум из понуђеног градива. Ученици на овај начин лакше усвајају знања неопходна за испуњавање услова које пред њих стављају послодавци и намеће тржиште рада.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Букић, Д. 2015. Енглески као језик струке у средњим стручним школама у Србији од 1996. до 2013. године. У *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 152 (3/2015), стр. 585-595.

VIII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати овог истраживања могли би се применити и у другим подручјима рада у образовању у стручним школама, али уз извесне модификације. Приступ настави који садржи елементе CLIL-а се на основу истраживања дефинитивно може препоручити као средство за постизање бољих резултата у настави у средњим стручним школама.

Резултати истраживања су показали да енглеском као језику струке у средњем стручном образовању у Србији у периоду од 1990. до 2012. године није посвећена одговарајућа пажња. Наставни планови и програми за енглески као језик струке не прате захтеве тржишта рада јер ученике оспособљавају за читање упутстава и декларација, а не за комуникацију. Број часова посвећених настави језика струке је недовољан, а теме су недефинисане, те се због тога наставници суочавају са проблемима приликом припреме материјала. Процес измена и допуна је започет, али су до сада у наставни план и програм убачени нивои постигнућа који су преузети из Заједничког европског референтног оквира за језике. Анализа наставног плана и програма предмета Пословни енглески језик који се учи у оквиру образовног профила пословни администратор показала је да језик струке треба да постане обавезни стручни предмет и у свим осталим образовним профилима и подручјима рада, а не да се учи у оквиру предмета Енглески језик.

Резултати разговора са саветником координатором НСЗ, анализе анкете за послодавце и анализе анкете за ученике су показали очигледну свест о потреби за знањем језика струке, како код учесника на тржишту рада (саветник координатор НСЗ и послодавци), тако и код оних који се припремају за улазак на тржиште рада (ученици). Резултати емпиријског истраживања примене *soft* модела CLIL-а у настави енглеског као језика струке показали су да су ученици експерименталне групе постигли значајно бољи успех у учењу у односу на ученике контролне групе. Иновације у настави су утицале и на

мотивацију ученика, активност на часу и спремност да решавају задатке. Планирани исходи наставе језика струке су захваљујући овом методу били испуњени у великој мери. *Soft* модел CLIL-a је помогао ученицима да науче језик струке и примене га. Ученици су били мотивисанији и учествовали у раду на часу, а у оквиру група комуницирали су на енглеском језику. *Soft* модел CLIL-a се показао као потенцијално решење за наставу језика струке јер су за кратко време постигли бољи резултати у односу на традиционалну наставу примењену на часовима у контролној групи. Током истраживања је делимично потврђен значај интегрисања наставе и градива стручних предмета као начина који би помогао ученицима да ефикасније користе стратегије учења. Ученици који су похађали часове *soft* модела CLIL-a постигли су боље резултате у знању енглеског као језика струке од других ученика.

Упркос томе што ауторка не успева да се отргне од формулација у постојећем плану и програму, може се рећи да овај рад представља допринос развоју наставног плана и програма за наставу енглеског као језика струке, указује на немогућност просечног наставника да употреби своју креативност и да се отргне од бирократизованог тумачења наставног плана и програма, те даје смернице за расветљавање предности и недостатака наставних планова и програма који су у употреби, јер су на плану наставе страног језика почеле да се догађају промене, иако је у том домену евидентно кашњење у односу на развијени свет.

IX ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

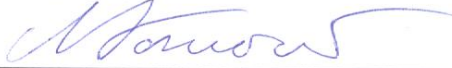
Кандидаткиња је у овој дисертацији исказала делимично познавање значења планова и програма, језичке образовне политике, релевантне стручне литературе, способност да сагледа литературу, допуни постојећа сазнања и испољила релативно самосталан приступ научној проблематици. Резултати истраживања су представљени углавном јасно и систематично, док су њихово тумачење и закључци практични дају потенцијалне смернице за критичко преиспитивање ове области. Упркос извесним недостацима, комисија позитивно оцењује докторску дисертацију Душице Ђукић под насловом „Енглески као језик струке у средњим стручним школама у контексту језичких образовних политика у Србији у периоду од 1990. до 2012. године”.

X ПРЕДЛОГ

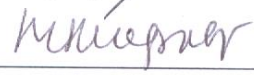
На основу укупне оцене, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати докторску дисертацију Душице Ђукић под насловом „Енглески као језик струке у средњим стручним школама у контексту језичких образовних политика у Србији у периоду од 1990. до 2012. године”.

У Београду, 15.12.2016.

Комисија:

др Ненад Томовић, доцент

др Ивана Трбојевић-Милошевић, доцент

др Милица Мирић, доцент